

Woongebieden

De gemeente Lochem bestaat uit 11 kernen die alle verschillende woongebieden kennen. Dat komt door de datum van aanleg natuurlijk, maar ook door de bevolkingssamenstelling en de locatie.

Eerst was elke kern een eigen gemeente met een eigen beleid. Dat zien we ook terug in de hoeveelheid verlichting. Die is in de diverse kernen best verschillend. Dat is helemaal niet erg, het past vaak bij de omgeving en onze inwoners zijn er ook wel aan gewend. Toch is het wel goed om te kijken of het anders, minder of beter kan.

In een woongebied komen functies als wonen en spelen samen. Openbare verlichting kan een belangrijke rol spelen. Maar het is niet zo dat dit alleen een rol speelt.

In woongebieden is de leefomgeving, sfeer belangrijk. Deze moet prettig zijn. De nadruk ligt op sociale veiligheid (gevoel van veiligheid) en beperkter op de verkeersveiligheid (hoe kom is veilig van A naar B) en het gebruik.

In de nacht bepaalt vooral de openbare verlichting het beeld op straat. Soms is er verlichting van buitenlampen en in tuinen van bewoners. Alles bij elkaar bepaalt het beeld buiten op straat.

Lichthinder

In woongebieden is de stand en vorm van het armatuur (de kap op de lantaarnpaal) heel belangrijk. Door de nieuwe technieken kan het licht al veel meer gericht worden, waardoor er minder lichthinder in de woningen ontstaat. Of er kan een afschermingskap in geplaatst worden. Ook het model van het armatuur (rond of plat) kan zorgen voor meer of minder lichthinder. Op onderstaande foto is goed te zien dat het licht vol in de woning schijnt.

Foto: Dorrewold in Gorssel; woning waar het licht in de woning schijnt. Hier spreken we van onnodige lichthinder.

Kleur- en gezichtsherkenning

De lichtkleur is bepalend voor de sociale veiligheid. Sommige oranje verlichting geeft geen goede kleur- en gezichtsherkenning. Alles lijkt rood/oranje en de echte kleuren zijn niet te zien. Zie de onderstaande foto.

Foto: Oranje sox licht, alles lijkt rood/oranje Foto: wit licht, alle kleuren zichtbaar

Voor de sociale veiligheid (gevoel van veiligheid) is dit niet wenselijk. Door de juiste lichtkleur toe te passen wordt een goede leefomgeving gecreëerd. We kiezen als gemeente daarom bijvoorbeeld voor (warm) wit licht in woongebieden.

Schijnveiligheid

We spreken van schijnveiligheid als er wel licht staat, maar er geen sociale controle is door aanwezigheid van andere weggebruikers of woningen die kijken op het weggedeelte. Als er op een weg, waar dus geen sociale controle is, verlichting staat, dan geeft het licht schijnveiligheid. Men kan zich veilig voelen, maar het licht zorgt niet voor een veilige weg.

Foto: Ehzeralle in Almen, geen sociale controle en het licht geeft schijnveiligheid.

Voetpaden- en achterpaden

Veel voetpaden die tussen de wijken lopen, worden gebruikt als wandelroute overdag of om de hond uit te laten in de avond. Vaak is er geen sociale controle in de late avond en nacht. Verlichting kan dan schijnveiligheid geven.

Foto: Hungerinkpad in Eefde, een los voetpad met weinig sociale controle.

Dat speelt ook een rol bij achterpaden. Deze paden lopen achter de huizen langs. Vaak zijn deze niet van de gemeente, maar van de woningbouwvereniging.

Parkeerterreinen

In onze woongebieden hebben we veel parkeerterreinen. Sommige van deze terreinen worden veel gebruikt en andere niet. Vaak staat er verlichting op deze parkeerterreinen. Zo kunnen aanwonenden zien wie er bij de auto's lopen.

Foto: Voorbeeld van een parkeerterrein in een woonwijk in onze gemeente.

Politie Keurmerk Veilig Wonen

Het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) is een (vrijwillige) keurmerk. Het wordt vaak door Projectontwikkelaars aangeboden. Het bestaat uit verschillende certificaten. Zo is er het certificaat 'Beveiligde Woning'. Dit zegt wat over hang- en sluitwerk en de verlichting om het huis ed.

Maar er is ook een certificaat 'Veilige omgeving' dat onder andere wat zegt over het lichtniveau op straat. Dat lichtniveau is erg hoog en past niet in onze omgeving. Deze certificaten staan los van elkaar. Zonder het certificaat 'Veilige omgeving' kan er toch een korting op verzekeringspremies gegeven worden.

Integraal

Groen en verlichting spelen een belangrijke rol in onze woongebieden. Het is belangrijk dat deze op elkaar afgestemd zijn. Vaak zien we dat een lantaarnpaal in de loop der jaren helemaal tussen het groen van de bomen staat.

Foto: Buitenkamp in Epse. Lantaarnpaal staat in de boom en geeft niet voldoende licht meer op de weg daardoor. Door goede, vroegtijdige afstemming kan dit voorkomen worden.

Beleid

In woongebieden is sociale veiligheid (gevoel van veiligheid) belangrijk. Uitgangspunten van de gemeente Lochem in de woongebieden zijn:

- Bij vervanging blijft het lichtbeeld zoveel mogelijk zoals dat nu op straat is, dat wil zeggen de lampen worden 1 op 1 vervangen.
Het verlichtingsniveau gaat omlaag in woonwijken waar nu heel veel verlichting staat.

- Lichthinder wordt zoveel mogelijk voorkomen.
- Er wordt een kleur gekozen waarbij een goede kleur- en gezichtsherkenning mogelijk is en ook een prettige woonsfeer ontstaat, zoals bijvoorbeeld warm-wit licht.

Foto: Barchvenne in Barchem. Woonwijk met wit licht.

- Schijnveiligheid wordt voorkomen door de groenvoorzieningen niet te verlichten, tenzij het echt noodzakelijk is en er geen andere mogelijkheden of andere routes zijn.

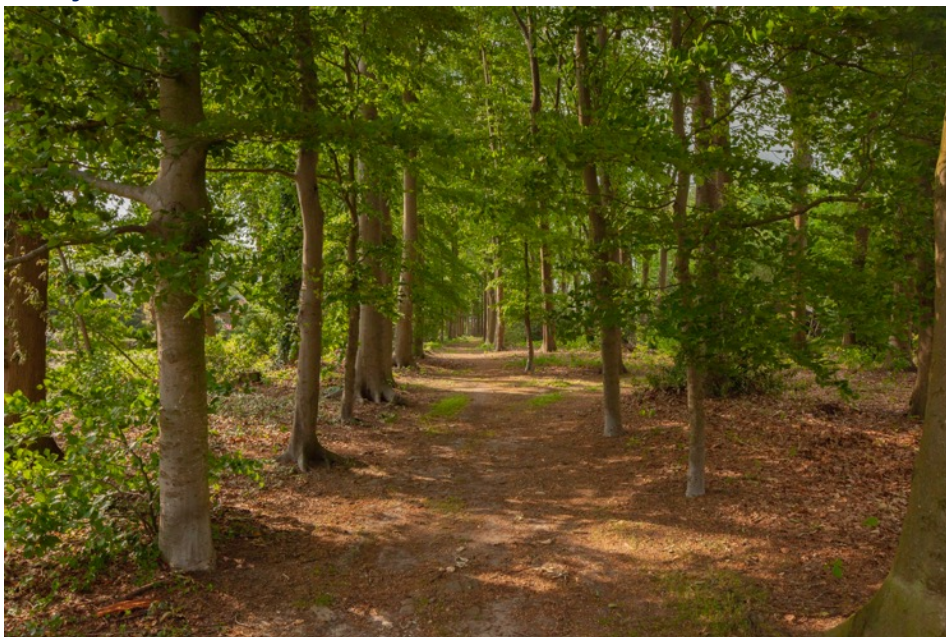

Foto: Blauwedijk in Almen. Er is niemand die je kan helpen of zien. Als hier verlichting zou staan, dan zou dat alleen maar schijnveiligheid geven

- Voor wat betreft de openbare verlichting hanteren we geen het Politie Keurmerk Veilig Wonen.
- De gemeente verlicht qua lichtsterkte op maximaal 75% van de NPR13201/A1 (thans geldende richtlijn voor verlichting), maar in centrum- of uitgaansgebieden of doorgaande wegen staat vaak wat meer licht. We houden geen eis voor de verticale lichtsterkte op 1,5m aan.
- De gelijkmatigheid (verdeling van het licht op de weg) proberen we zo goed mogelijk te doen. Het uitgangspunt is om niet meer lantaarnpalen bij te plaatsen dan er nu staan.

Foto: Joppelaan in Gorssel; licht gelijkmatig over de weg verdeeld zodat er geen zwarte vlekken zijn.

- In alle woongebieden wordt de verlichting gedimd zodra dit technisch mogelijk is. Per situatie wordt bekeken wat het juiste dimregime is. Buiten de spits is er minder verlichting en kan het licht minder fel branden.

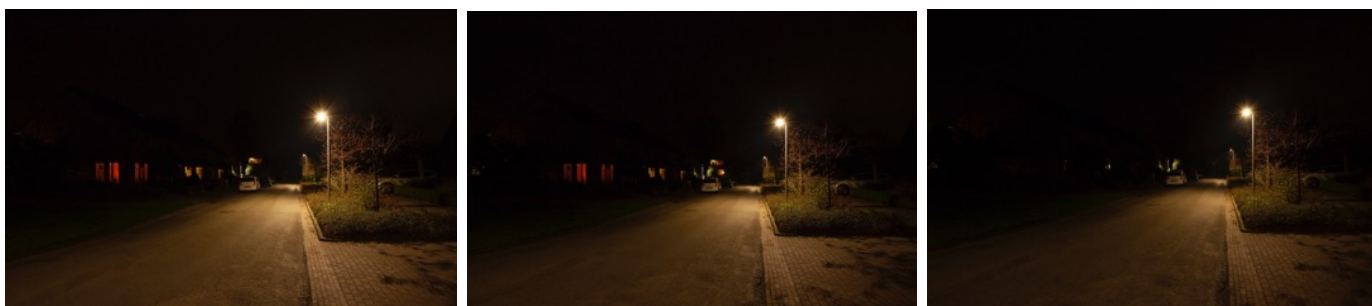

Foto: Reuvekamp in Gorssel. Voorbeeld gedimde verlichting.

Foto links licht op volle sterkte (van zonsondergang tot 22.00 uur en vanaf 06.00 uur tot zonsopgang).

Foto midden op 70% (tussen 22.00 en 24.00 uur en tussen 05.00 en 06.00 uur).

Foto rechts op 50% (tussen 24.00 en 05.00 uur).

Eventueel is de verlichting voorzien van een telemanagementsysteem (waarmee ook zichtbaar is of er storingen zijn) of detectiesysteem als dit kostentechnisch past in de beschikbare budgetten en een zinvolle aanvulling is.

- Losse voetpaden (solitaire voetpaden) worden alleen verlicht wanneer deze ook 's avonds deel uitmaken van een doorgaande wandelroute en beschikken over voldoende sociale controle.
- Achterpaden worden niet verlicht als deze in eigendom van de gemeente zijn. Indien de achterpaden in bezit zijn van woningcorporaties, dan bepalen deze of er wel of niet licht staat. De gemeente gaat dan wel met de woningcorporaties in gesprek om te kijken of hun keuzes afgestemd kunnen worden op die van de gemeente.

Foto: Mariënhorst in Epse, achterpad niet verlicht.

- Parkeerterreinen worden gedimd zodra technisch mogelijk. Maar natuurlijk alleen verlicht als ze in de avond en nacht gebruikt worden. Vanuit het oogpunt van milieu, kan besloten worden de verlichting op een parkeerterrein dat niet of nauwelijks wordt gebruikt, in de donkere uren uit te zetten.
- Bij grotere veranderingen worden de bewoners van het betreffende gebied betrokken.
- Bij een herinrichting of nieuwbouw, wordt de verlichting afgestemd met de aanwezige groenvoorzieningen. Al bij het ontwerp vindt deze afstemming plaats.

- Bestaande knelpunten tussen de groenvoorziening en openbare verlichting moeten worden opgelost. Hierbij is het uitgangspunt tegen zo laag mogelijke kosten.
- Voor wat betreft de lichtbronnen die niet van de gemeente zijn (bijvoorbeeld een boom die aangelicht wordt), gaat de gemeente in gesprek met deze lichteigenaren. Door een goede afstemming wordt een prettigere leefomgeving gecreëerd.

Beleidsuitgangspunten gemeente Lochem:

- 1 op 1 vervangen tenzij nu teveel licht;
- Dimmen en uit in de nacht waar mogelijk;
- Schijnveiligheid zoveel mogelijk voorkomen;
- Achterpaden niet verlichten indien deze in eigendom van de gemeente zijn;
- Voor wat betreft de openbare verlichting geen Politie Keurmerk Veilig Wonen;
- Bestaande knelpunten tussen de groenvoorziening en openbare verlichting oplossen;
- In gesprek met andere lichtbroneigenaren als daar aanleiding toe is;
- Bij grote veranderingen bewoners betrekken;
- Verlichten op maximaal 75% van de richtlijn qua lichtsterkte en geen eis voor de verticale lichtsterkte;
- Gelijkmaticheid zo hoog mogelijk afhankelijk van situatie, stand van de techniek en het budget;
- Goede kleur- en gezichtsherkenning;
- Afstemming met groen bij aanleg;
- Lichthinder zoveel mogelijk voorkomen.